

PEDAGOGICKÁ PRAX VYSOKOŠKOLSKÝCH ŠTUDENTOV – BUDÚCICH UČITEĽOV

Veronika MICHVOCÍKOVÁ¹

DOI: <https://doi.org/10.34135/svpmvpIV.191030>

Abstract

The presented contribution focuses on the description and presentation of the importance of supervised practice teaching in university education of university students – future teachers by scientific and institutional projects researched in the Department of Pedagogy at the University of Ss. Cyril and Methodius. Supervised practice teaching is an important way of university education of university students – future teachers. For this reason, there are definitions of supervised practice teaching in the theoretical part of mentioned scientific and institutional projects. Researchers of mentioned projects characterize supervised practice teaching by the analyzation of its theoretical characteristics and conceptions. On the other hand, we analyse the most significant benefits and shortcomings of supervised practice teaching by the view of university students – future teachers. There is the important area of surveyed issue - research of effectiveness of supervised practice teaching by mentioned group of population. Moreover, we obtained attitudes and opinions of surveyed university students – future teachers connected with the realization of supervised practice teaching by SWOT analysis. The main aim of the presented contribution is the description of mentioned projects. It acquaints us with particular results of mentioned projects. We found that some of surveyed university students consider supervised practice teaching as a way of practical implementation of their future job during their university education.

Key words: *scientific and institutional projects, supervised practice teaching, university education, university students*

Úvod

Vysokoškolské štúdium možno považovať za jeden zo spôsobov prípravy vysokoškolských študentov na vykonávanie zvolenej profesie. Úspešné absolvovanie vysokoškolského štúdia je nevyhnutnou podmienkou aj pre realizáciu povolania učiteľa na strednej škole. Pre vysokoškolské štúdium učiteľstva akademických predmetov sa dôležitým stáva okrem nadobúdania teoretických vedomostí a poznatkov aj praktická realizácia učiteľskej profesie uskutočňovaná prostredníctvom vykonávania pedagogickej praxe v rámci pregraduálnej prípravy vysokoškolských študentov – budúcich učiteľov. Pedagogická prax predstavuje pre študentov učiteľstva akademických predmetov možnosť participácie na edukačnom procese na strednej škole už počas vysokoškolského štúdia.

Úspešní absolventi vysokoškolského štúdia v študijnom programe učiteľstvo akademických predmetov tak aj na základe realizácie pedagogickej praxe získavajú vo svojom štúdiu na vysokej škole nezanedbateľné skúsenosti potrebné pre vykonávanie učiteľskej profesie. Z tohto dôvodu považujeme za nevyhnutné nielen ucelené vymedzenie základných teoretických charakteristík

¹ Mgr. Veronika Michvocíková, PhD., Katedra pedagogiky, Filozofická fakulta, Univerzita Sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Nám. J. Herdu 2, 917 01 Trnava, Slovenská republika, E-mail: veronika.michvocikova@ucm.sk

prepojených s uvedenou problematikou. Rovnako dôležitým sa z nášho pohľadu stáva predovšetkým komplexné preskúmanie pedagogickej praxe založené aj na zisťovaní postojov a názorov vysokoškolských študentov – budúcich učiteľov týkajúcich sa stanovenej oblasti.

Zdroje a použité metódy

V predkladanom príspevku sme sa zamerali na priblíženie vedeckých projektov riešených na Katedre pedagogiky na Filozofickej fakulte Univerzity Sv. Cyrila a Metoda v Trnave, ktoré sú spojené s tematizovaním problematiky pedagogickej praxe u vysokoškolských študentov – budúcich učiteľov. V súvislosti s narastajúcim významom informačných a komunikačných technológií v rozmanitých oblastiach spoločenského života sme sa prvotne rozhodli priblížiť projekt KEGA – „Pedagogická prax vysokoškolských študentov s podporou virtuálnej dimenzie“. Pre hlbšie a komplexnejšie preskúmanie problematiky realizácie pedagogickej praxe v pregraduálnej príprave vysokoškolských študentov – budúcich učiteľov bol následne vytvorený aj projekt Filozofickej fakulty UCM - „Sociálne prostredie ovplyvňujúce priebeh realizácie pedagogickej praxe vysokoškolských študentov“. V rámci nášho príspevku boli v prvom rade charakterizované ciele predkladaných projektov, a následne sme zdôraznili ich aktuálnosť pri sústredení pozornosti na oblasť pedagogickej praxe v súčasnosti. Okrem toho sme poukázali aj čiastočne zistené výsledky nášho skúmania.

Výsledky a diskusia

V súvislosti s priblížením charakteristík projektov prepojených s problematikou pedagogickej praxe chceme najskôr poukázať na vymedzenie cieľov skúmania. Následne načrtujeme aj predpokladané prínosy a čiastkové výsledky.

Pedagogická prax vysokoškolských študentov s podporou virtuálnej dimenzie - KEGA 015UCM-4/2018

Ciele projektu KEGA 015UCM-4/ 2018 „Pedagogická prax vysokoškolských študentov s podporou virtuálnej dimenzie“ boli stanovené nasledovne:

Hlavným cieľom vyššie uvedeného projektu je vytvorenie, a následná verifikácia počítačovej edukačnej hry zakomponovanej do pregraduálnej prípravy vysokoškolských študentov na realizáciu pedagogickej praxe.

Okrem spomenutého hlavného cieľa boli vyprofilované aj nasledujúce čiastkové ciele:

- 1) Náčrt pedagogických situácií potrebných pre vytvorenie počítačovej edukačnej hry.
- 2) Prispôbenie štruktúry navrhnutých pedagogických situácií edukačnej praxi na stredných a na základných školách.
- 3) Vytvorenie počítačovej edukačnej hry.
- 4) Vypracovanie metodické príručky k spomenutej počítačovej edukačnej hre rovnako pre vysokoškolského učiteľa, aj pre vysokoškolských študentov.
- 5) Verifikácia vytvorenej počítačovej edukačnej hry prostredníctvom realizácie kváziexperimentu technikou rotácie faktorov.
- 6) Prezentácia výstupov projektu.

V súvislosti s vyššie uvedeným projektom a jeho cieľmi upozorňujeme predovšetkým na vytvorenie počítačovej edukačnej hry, ktorá by mala vysokoškolským študentom – budúcim učiteľom za pomoci moderných informačných a komunikačných technológií sprostredkovať náčrt možných riešení najčastejšie sa vyskytujúcich pedagogických situácií v školskom prostredí.

Vysokoškolskí študenti si týmto spôsobom osvoja adekvátne riešenie problémových situácií v prostredí školy.

Sociálne prostredie ovplyvňujúce priebeh realizácie pedagogickej praxe vysokoškolských študentov - FPPV-25-2019

Pri skúmaní pedagogickej praxe prostredníctvom projektu „Sociálne prostredie ovplyvňujúce priebeh realizácie pedagogickej praxe vysokoškolských študentov“ sme vymedzili nižšie uvedené ciele:

- 1) Vytvorenie ucelených a komplexných teoretických charakteristík pedagogickej praxe, ako aj zdôraznenie jej významu zakomponovania do vysokoškolského edukačného procesu.
- 2) Charakterizovanie podstaty významu vysokoškolskej edukácie so zameraním centra pozornosti na formovanie osobnosti vysokoškolského študenta počas uvedeného procesu.
- 3) Zmapovanie postojov a názorov vybranej skupiny vysokoškolských študentov na realizáciu vysokoškolskej edukácie vo všeobecnosti, ako aj sústredenie pozornosti na vykonávanie pedagogickej praxe z optikou uvedenej skupiny obyvateľstva.
- 4) Skúmanie vplyvu sociálneho prostredia na vytváranie, ako aj na následné formovanie postojov a názorov vysokoškolských študentov – budúcich učiteľov na význam a prínos vykonávania pedagogickej praxe.

Podľa nášho názoru je potrebné venovať oblasti pedagogickej praxe zvýšenú pozornosť z niekoľkých hľadísk. Nezanedbateľným sa stáva nielen dôkladné teoretické vymedzenie základných charakteristík. V neposlednom rade považujeme za potrebné predovšetkým zisťovanie postojov a názorov vysokoškolských študentov – budúcich učiteľov. Na ich základe získava aj vysokoškolský učiteľ informáciu o účinnosti a efektívnosti praktického nácviku výkonu učiteľskej profesie u vysokoškolákov, ktorí by mali v budúcnosti vykonávať spomenuté povolanie čo možno najefektívnejšie. Z čiastkových cieľov projektu vyplýva u vysokoškolských študentov zapojených v empirickom prieskume predovšetkým zdôraznenie možnosti vykonávania učiteľského povolania už počas vysokoškolského štúdia, prostredníctvom ktorého sa na stanovený čas stávajú súčasťou učiteľského zboru na zvolenej strednej škole. Za pozitívne považujú opýtaní vysokoškolskí študenti – budúci učelia aj prípadné eliminovanie stresu a obáv zo samostatného vedenia edukačného procesu na strednej škole.

Pod'akovanie

Tento príspevok bol vytvorený v rámci projektu Pedagogická prax vysokoškolských študentov s podporou virtuálnej dimenzie - KEGA 015UCM-4/2018 a v rámci projektu Sociálne prostredie ovplyvňujúce priebeh realizácie pedagogickej praxe vysokoškolských študentov - FPPV-25-2019.

Záver

Štúdium na vysokej škole pripravuje vysokoškolských študentov – budúcich učiteľov na výkon ich učiteľského povolania po úspešnom absolvovaní vysokoškolského štúdia. Úspešné absolvovanie vysokoškolského štúdia učiteľstva akademických predmetov je však determinované nielen teoretickým oboznamovaním sa s obsahom vzdelávania. Pregraduálna príprava vysokoškolských študentov – budúcich učiteľov spočíva aj v praktickej realizácii učiteľského povolania už počas štúdia na vysokej škole, a to prostredníctvom vykonávania pedagogickej praxe na určenej cvičnej strednej škole.

V predkladanom príspevku sme sa zamerali na zdôraznenie postavenia významu pedagogickej praxe vo vysokoškolskej edukácii u študentov učiteľstva akademických predmetov

prostredníctvom tematizovania uvedenej oblasti aj pri riešení projektov aplikovaného výskumu v oblasti pedagogiky. Z tohto dôvodu sme priblížili predovšetkým ciele, ako aj čiastkové výsledky dvoch projektov – „Pedagogická prax vysokoškolských študentov s podporou virtuálnej dimenzie“ a „Sociálne prostredie ovplyvňujúce priebeh realizácie pedagogickej praxe vysokoškolských študentov“. V rámci prvého z uvedených projektov je potrebné zdôrazniť hlavne dôležitosť zapojenia moderných informačných a komunikačných technológií do vykonávania pedagogickej praxe. Komplexné výstupy a prezentácia výsledkov a prínosov spomenutého projektu budú prezentované prevažne v roku 2020. Ak sa zameriame na projekt s názvom „Sociálne prostredie ovplyvňujúce priebeh realizácie pedagogickej praxe vysokoškolských študentov“ upozorňujeme na podrobnejšie skúmanie postojov a názorov vysokoškolských študentov – budúcich učiteľov na vykonávanie pedagogickej praxe počas ich pregraduálnej prípravy. Z čiastkových záverov skúmania vyplýva, že študenti učiteľstva akademických predmetov ponímajú možnosť stať sa členom pedagogického kolektívu na určitý čas už počas štúdia na vysokej škole ako významný spôsob eliminovania prípadného stresu z vykonávania učiteľskej profesie. Prípadné ďalšie skúmanie nastolenej problematiky by bolo možné doplnením výskumu o uskutočnenie, a o následnú analýzu hlbkových rozhovorov s vysokoškolskými študentmi – budúcimi učiteľmi.

Použitá literatúra

- ROTREKLOVÁ, O. 2013. Príprava vysokoškolského študenta učiteľstvi na pedagogickú praxi z biologie. In *Na pomoc pedagogickej praxi*. Z. Bochnicek, Ed. Brno: Masarykova univerzita. 55-58. DOI: 10.5817/CZ.MUNI.M210-6302-2013.
- MICHVOCÍKOVÁ, V. – SIROTOVÁ, M. 2019. *Význam pedagogickej praxe v pregraduálnej príprave učiteľov slovenského jazyka a cudzích jazykov*. In *XLinguae* Vol 12 Nr 3 ISSN 1337-8384.
- SIROTOVÁ, M. 2015. *Pedagogická prax v pregraduálnej príprave učiteľov*. Trnava: FF UCM. ISBN 978-80-8105-648-2.